

**ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ
ΠΟΥ ΥΠΗΡΕΤΟΥΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ**

ΤΡΙΤΗ 8 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2020 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΠΤΑ (7)

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτωνος *Πολιτεία* (514a-515c)

Μετὰ ταῦτα δὴ, εἶπον, ἀπέεικασον τοιοῦτω πάθει τὴν ἡμετέραν φύσιν παιδείας τε πέρι καὶ ἀπαιδευσίας. Ἴδὲ γὰρ ἀνθρώπους οἷον ἐν καταγείῳ οἰκῆσει σπηλαιώδει, ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ φῶς τὴν εἴσοδον ἐχούσῃ μακρὰν παρὰ πᾶν τὸ σπήλαιον, ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς αὐχένας, ὥστε μένειν τε αὐτοὺς εἷς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὄρᾶν, κύκλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἀδυνάτους περιάγειν, φῶς δὲ αὐτοῖς πυρὸς ἄνωθεν καὶ πόρρωθεν καόμενον ὄπισθεν αὐτῶν, μεταξὺ δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν δεσμωτῶν ἐπάνω ὁδόν, παρ' ἣν ἰδὲ τειχίον παρωκοδομημένον, ὥσπερ τοῖς θαυματοποιοῖς πρὸ τῶν ἀνθρώπων πρόκειται τὰ παραφράγματα, ὑπὲρ ὧν τὰ θαύματα δεικνύασιν.

Ὅρῳ, ἔφη.

Ὅρα τοίνυν παρὰ τοῦτο τὸ τειχίον φέροντας ἀνθρώπους σκευὴ τε παντοδαπὰ ὑπερέχοντα τοῦ τειχίου καὶ ἀνδριάντας καὶ ἄλλα ζῶα λίθινά τε καὶ ξύλινα καὶ παντοῖα εἰργασμένα, οἷον εἰκὸς τοὺς μὲν φθεγγομένους, τοὺς δὲ σιγῶντας τῶν παραφερόντων.

Ἄτοπον, ἔφη, λέγεις εἰκόνα καὶ δεσμώτας ἀτόπους.

Ὅμοίους ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ· τοὺς γὰρ τοιούτους πρῶτον μὲν ἑαυτῶν τε καὶ ἀλλήλων οἶει ἂν τι ἐωρακέσθαι ἄλλο πλὴν τὰς σκιάς τὰς ὑπὸ τοῦ πυρὸς εἰς τὸ καταντικρὺ αὐτῶν τοῦ σπηλαίου προσπιπτούσας;

Πῶς γὰρ, ἔφη, εἰ ἀκινήτους γε τὰς κεφαλὰς ἔχειν ἠναγκασμένοι εἶεν διὰ βίου;

Τί δὲ τῶν παραφερομένων; οὐ ταῦτόν τοῦτο;

Τί μήν;

Εἰ οὖν διαλέγεσθαι οἰοί τ' εἶεν πρὸς ἀλλήλους, οὐ ταῦτα ἡγή-
 ᾶν τὰ ὄντα αὐτοὺς νομίζειν ἄπερ ὀρώων;

Ἀνάγκη.

A1.α. Να αντιστοιχίσετε όλες τις λέξεις / φράσεις του κειμένου της Στήλης Α με την κατάλληλη αίσθηση της Στήλης Β. Στη Στήλη Β περισεύει μία λέξη.

Στήλη Α	Στήλη Β
1. ἡχώ	α. ὄραση
2. ἔωρακέναι	β. αφή
3. τὰς σκιάς	γ. ακοή
4. φῶς καόμενον	
5. ὑπὲρ ὧν τὰ θαύματα δεικνύασιν	
6. διαλέγεσθαι ἀλλήλους	

Μονάδες 6

A1.β. Να συνδέσετε νοηματικά τη φράση του κειμένου της Στήλης Α με τη σωστή φράση της Στήλης Β.

Στήλη Α	Στήλη Β
1. φῶς δὲ αὐτοῖς πυρὸς ἄνωθεν καὶ πόρρωθεν καόμενον	α. φως που η πηγή του είναι μέσα στο σπήλαιο
	β. φως που η πηγή του είναι εκτός σπηλαίου

Μονάδες 4

Σύνολο Μονάδων 10

B1. Να εντοπίσετε στο κείμενο τη φράση που ορίζει το θεματικό κέντρο του και να την σχολιάσετε.

Μονάδες 10

B2. «έν καταγείω οικήσει σπηλαιώδει», «έν δεσμοῖς»: Να ερμηνεύσετε τους όρους – φράσεις του κειμένου.

Μονάδες 10

B3.

Παράλληλο κείμενο

Παντελής Μπουκάλας: *έν καταγείω οικήσει σπηλαιώδει*
(απόσπασμα από την ποιητική συλλογή *Ρήματα*, Αθήνα 2009)

Γυάλινη τελικά η σπηλιά μας.
Αστραφτερή.
Κατάγεια βέβαια,
κι ας είμαστε εγκάτοικοι των πάνω ορόφων.
Δεσμώτες χρυσωμένοι
άλλος εκούσια άλλος παραιτημένος
άλλος από τη βιοτή του ξοδεμένος.
Ν' ανάβουμε
με νυσταγμένη την ψυχή
πριν κι απ' το φως την τηλεόραση
μήπως και δανειστούμε φλόγα ή βίο.
Να καταπίνουμε σκιές σκιών
ομοιωμάτων ομοιώματα
και να φρονούμε άφρονα ό τι αυτός ο κόσμος.
Γυάλινο το κουτί να μάς αλέθει
κι εμείς καθηλωμένοι απ' την ψευδαίσθηση
ότι το κυβερνάμε.
Ποιος Πλάτωνας λοιπόν.
Ο Καζαντζίδης¹.
Να σου δώσω μια να σπάσεις...

Ποια χαρακτηριστικά των πλατωνικών δεσμωνών, όπως παρουσιάζονται στο διδαγμένο κείμενο, συνδέονται με τα χαρακτηριστικά του σύγχρονου ανθρώπου στο ποιητικό απόσπασμα του Π. Μπουκάλα;

¹ Στέλιος Καζαντζίδης (1931-2001): Σημαντικός Έλληνας λαϊκός τραγουδιστής

Μονάδες 10

B4. Να γράψετε στο τετράδιό σας καθεμία από τις προτάσεις της στήλης Α, συμπληρωμένη με την ορθή επιλογή από τη στήλη Β:

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Ο Σωκράτης αντιμετωπίζει με περιφρόνηση την, σε βάρος του, καταδικαστική απόφαση. Γι' αυτό	α. προτείνει να τιμηθεί με σίτιση στο Πρυτανείο.
	β. αποδέχεται να εξοριστεί στην Αίγινα για δέκα χρόνια.
	γ. υιοθετεί την πρόταση των φίλων του να αποδράσει από το δεσμωτήριο.
2. Οι φύλακες – άρχοντες	α. ασχολούνται αποκλειστικά με τη φιλοσοφία και τις επιστήμες.
	β. απολαμβάνουν πνευματικές και σωματικές ηδονές.
	γ. εκπαιδεύουν τη νέα γενιά φυλάκων.
3. Το σημαντικότερο πρόβλημα που συζητείται στην <i>Πολιτεία</i> είναι	α. η σωφροσύνη.
	β. η δικαιοσύνη.
	γ. οι ηδονές.
4. Η σημασία της Ακαδημίας βρίσκεται στο γεγονός ότι	α. ο Εύδοξος από την Κνίδα επέβαλλε τις απόψεις του.
	β. υπήρχε αλληλεπίδραση των λογίων και προωθήθηκε η επιστημονική έρευνα.
	γ. ο Αριστοτέλης ασκούσε ήπια κριτική και δεν ήρθε σε αντιπαράθεση με τον Πλάτωνα.
5. Ο Αριστοτέλης ορίζει την ευδαιμονία ως	α. κατάσταση της ψυχής.
	β. ενέργεια της ψυχής.
	γ. ευτυχία

Μονάδες 10

B5. Να αντιστοιχίσετε στο τετράδιό σας καθεμία αρχαία ελληνική λέξη της στήλης Α με την ετυμολογικά συγγενή της νεοελληνική λέξη της στήλης Β. (Στη στήλη Β περισεύει μία λέξη.)

Στήλη Α	Στήλη Β
1. καταγείω	α. οικοδομή
2. αναπεπταμένην	β. συμφορά
3. ὄντας	γ. γήινος
4. δεικνύασιν	δ. πτηνό
5. παρωκοδομημένον	ε. δείγμα
	στ. οντολογία

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφών, Κύρου Παιδεία Ι. vi. 7-8, (OXFORD CLASSICAL TEXTS)

Ο Ξενοφών με αφορμή την παιδεία του Κύρου πραγματεύεται τις αρχές της ορθής διακυβέρνησης.

Ἐκείνων δέ, ὦ παῖ, ἐπελάθου ἅ ποτε ἐγὼ καὶ σὺ ἐλογιζόμεθα ὡς ἱκανὸν εἶη καὶ καλὸν ἀνδρὶ ἔργον, εἴ τις δύναιτο ἐπιμεληθῆναι ὅπως ἂν αὐτός τε καλὸς κάγαθός δοκίμως γένοιτο καὶ τάπιτήδεια αὐτός τε καὶ οἱ οἰκέται ἱκανῶς ἔχοιεν; Τὸ δέ, τούτου μεγάλου ἔργου ὄντος, οὕτως ἐπίστασθαι ἀνθρώπων ἄλλων προστατεύειν¹ ὅπως ἔξουσι πάντα τάπιτήδεια ἔκπλεω² καὶ ὅπως ἔσονται πάντες οἴους δεῖ, τοῦτο θαυμαστὸν δήπου ἡμῖν ἐφαίνετο εἶναι.

Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, ὦ πάτερ, μέμνημαι καὶ τοῦτο σου λέγοντος· συνεδόκει οὖν καὶ ἐμοὶ ὑπερμέγεθες εἶναι ἔργον τὸ καλῶς ἄρχειν· καὶ νῦν γ', ἔφη, ταῦτά μοι δοκεῖ ταῦτα, ὅταν πρὸς αὐτὸ τὸ ἄρχειν σκοπῶν λογίζωμαι.

¹ προστατεύειν = ἔχω εξουσία να φροντίσω πώς

² ἔκπλεω = πλήρη

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παρακάτω αποσπάσματος: «**Ἐκείνων δέ, ὦ παῖ ... ἱκανῶς ἔχοιεν;**».

Μονάδες 10

Γ2. Σε ποιο θέμα φαίνεται να συμφωνεί ο γιος με τον πατέρα στο αδίδακτο κείμενο;

Μονάδες 10

Γ3.α. «**τούτου μεγάλου έργου όντος**»: να ξαναγράψετε την φράση μεταφέροντας όλους τους τύπους της στον άλλο αριθμό.

Μονάδες 4

Γ3.β. Να αντιστοιχίσετε τους τύπους της στήλης Α με τους σωστούς γραμματικούς χαρακτηρισμούς της στήλης Β (έναν γραμματικός χαρακτηρισμός περισσεύει):

Στήλη Α

1. έλογιζόμεθα
2. γένοιτο
3. έχοιεν
4. προστατεύειν
5. έσονται
6. λέγοντος

Στήλη Β

α. απαρέμφατο ενεστώτα της ενεργητικής φωνής
β. γ' πληθυντικό πρόσωπο ευκτικής ενεστώτα της ενεργητικής φωνής
γ. γ' ενικό πρόσωπο υποτακτικής αορίστου της ενεργητικής φωνής
δ. μετοχή ενεστώτα της ενεργητικής φωνής
ε. γ' ενικό πρόσωπο ευκτικής αορίστου β' της μέσης φωνής
στ. γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα
ζ. α' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού της μέσης φωνής

Μονάδες 6

Σύνολο Μονάδων 10

Γ4. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους όρους: «καλός», «οί οϊκέται», «μεγάλου», «είναι» (το πρώτο του κειμένου), «καλώς».

Μονάδες 10

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

- 1.** Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά σας στοιχεία. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
- 2.** Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
- 3.** Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
- 4.** Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
- 5.** Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
- 6.** Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 17.00.

**ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ.
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**